

De Nederlandse economische ontwikkeling in vogelvlucht (EOV december 2022)

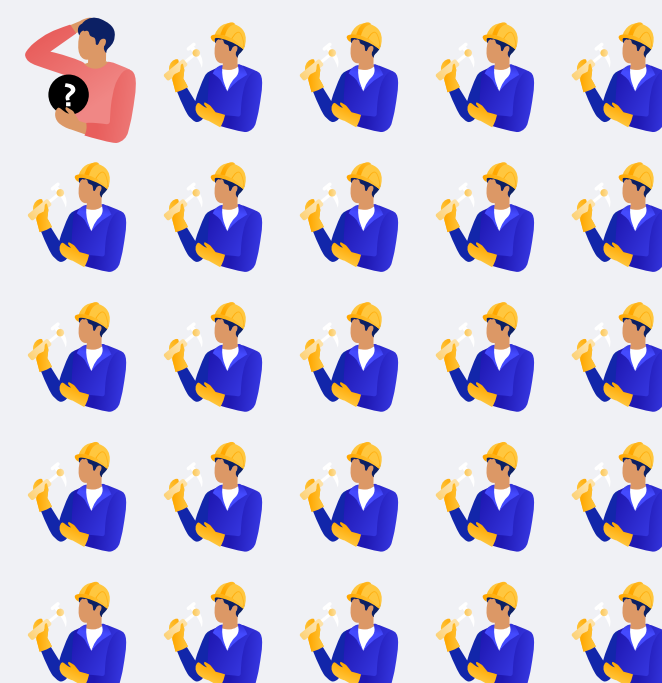
Bruto binnenlands product

- Bbp-groei **valt terug** van 4,8% in 2022 naar 0,8% in 2023.
- In 2024 **herstelt** de groei naar 1,6%.

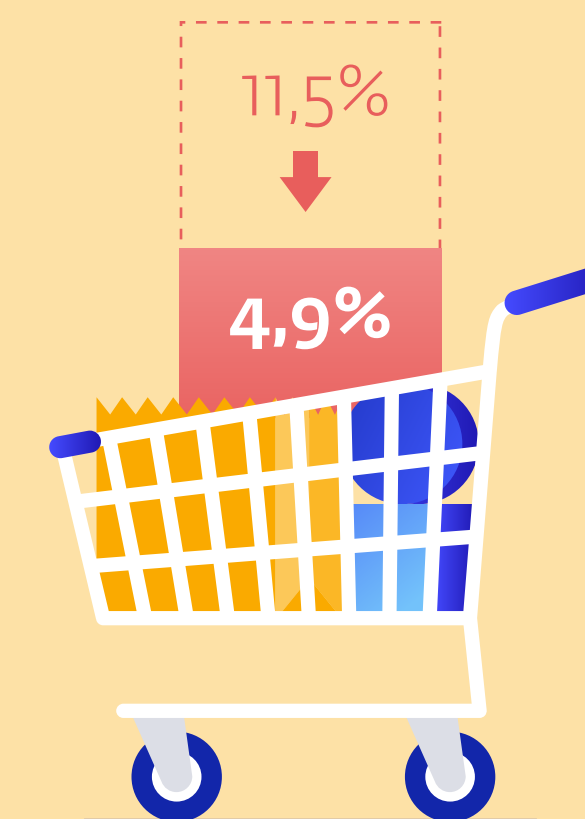
Arbeidsmarkt

- Aantal werkzoekenden **stijgt harder** dan aantal banen.
- Daarmee **lichte stijging werkloosheid**, naar 4,2%.
- Contractlonen stijgen met 5% in 2023.

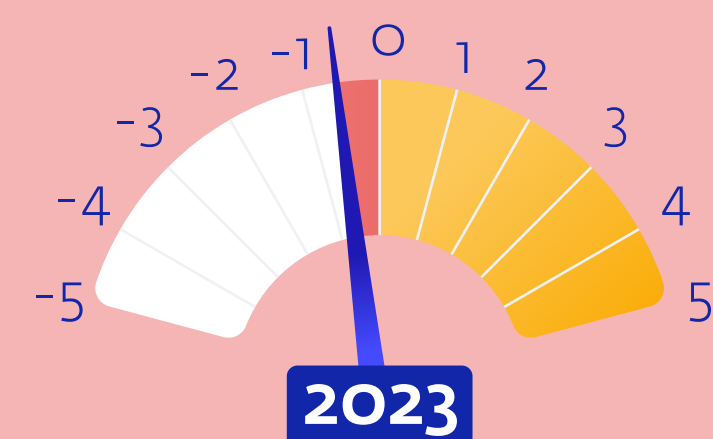
Inflatie

- Inflatie heeft naar verwachting **piek** bereikt van 11,5% in 2022.
- **Daling inflatie** naar 4,9% in 2023 vooral dankzij prijsplafond voor gas en electriciteit.
- Inflatie in 2024 op 5,0%

Bedrijven

- Na groei van meer dan 5% dit jaar, **krimpen bedrijfsinvesteringen** in 2023 met 0,8%.

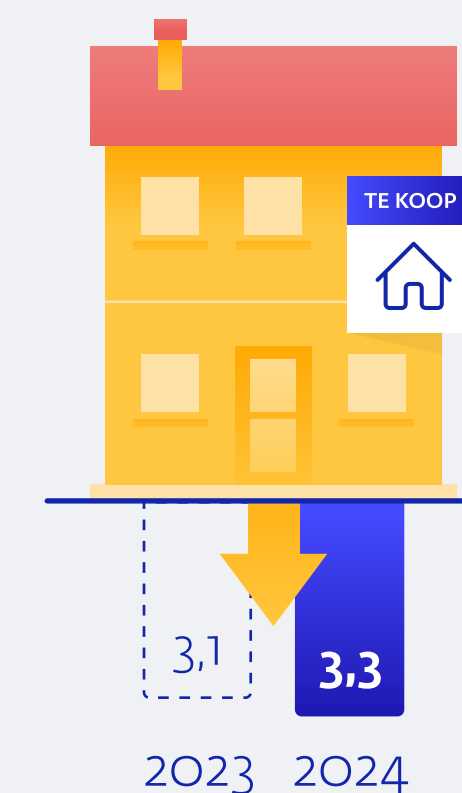
Overheidsfinanciën

- **Begrotingstekort stijgt** naar 3% van het bbp in 2023.
- Tekort is gevolg van grote uitgaven aan **compensatie van energielasten**.

Huizenprijzen

- **Huizenprijzen dalen** in 2023 met 3,1%.
- Dit komt vooral doordat mensen **minder kunnen lenen** door hogere hypotheekrentes.

De Nederlandse economie koelt af, maar blijft boven potentieel draaien. Hoewel de groei stabiliseert, is de gevoelstemperatuur van de economie veel lager door de invloed van de hoge inflatie op lagere en ook middeninkomensgroepen, en op bedrijven die erg afhankelijk zijn van fossiele brandstoffen. Door de hoge energieprijzen daalt de koopkracht van huishoudens en staat de winstgroei van energieverbruikende bedrijven onder druk. Het beperken van dit inkomensverlies vergt een gezamenlijke en toekomstgerichte strategie, die ten minste de volgende elementen bevat.

Verduurzaming maakt huishoudens en bedrijven minder kwetsbaar voor de hoge energielasten.

Op korte termijn kan enige verlichting worden gevonden in energiebesparing en is het belangrijk om fors in te zetten op verduurzaming van energie-inefficiënte woningen en bedrijven. Hier kan de overheid een grotere en meer centrale regierol nemen. Voor de langere termijn moet de overheid de overstap naar

meer fossielvrije energie versnellen met verbeterde energie-infrastructuur, beprijzing van emissies, versnelde ontwikkeling van groene technieken en verminderde beleidsonzekerheid. Een belangrijke randvoorwaarde hierbij is dat overheid, vakbonden en bedrijven gezamenlijk het vraagstuk van arbeidsmarkt-krapte oppakken, vanwege het risico dat verduurzaming niet alleen nu, maar ook op termijn blijft stuiten op schaarste aan gekwalificeerd personeel. Het SER-advies Arbeidsmarktproblematiek maatschappelijke sectoren biedt hiervoor goede aanknopingspunten.

DeNederlandscheBank

EUROSYSTEEM

Op kortere termijn kan het koopkrachtverlies gedempt worden via inkomensgroei.

Gegeven dat de arbeidsinkomensquote daalt, is er mogelijk ruimte voor additionele loonstijgingen in sommige sectoren. Tegelijkertijd is automatische prijscompensatie niet verstandig, omdat dit een loonprijsspiraal kan aanwakkeren. Voor kwetsbare huishoudens kan echter blijken dat alleen loongroei niet voldoende is om hun bestaanszekerheid te garanderen.

Compensatie vereist structurele financiële dekking.

Terugkeer naar begrotingsdiscipline is belangrijk. Het voortzetten van de ruime en ongedekte compensatie kan op termijn de schuldquote doen stijgen. Gezien de krappe arbeidsmarkt is het gewenst dat eventuele lastenverhogingen niet ten koste gaan van het arbeidsaanbod. Hogere lasten op vermogen liggen daarbij meer voor de hand.

Langdurige compensatie van energielasten voor grote groepen huishoudens en bedrijven is onverstandig.

Omdat de verwachte energieprijzen hoog blijven, zal de overheid haar beleid gericht moeten maken:

a. Richt het compenserende beleid alleen op de huishoudens die zonder inkomenssteun in financiële problemen komen. Bij ongerichte, brede ondersteuning wordt het voor de centrale bank moeilijker om de inflatie af te remmen. Het monetaire beleid is succesvoller als het begrotingsbeleid niet tegelijkertijd verruimend is.

b. Beperk de steun aan energie-intensieve bedrijven. Dit zal steeds kostbaarder worden als de energieprijzen hoog blijven. Daarnaast heeft het bredere economische nadelen, omdat het niet-levensvatbare bedrijven ondersteunt, in een krappe arbeidsmarkt. Besluiten over eventuele verdere steun en over de definitie van essentiële bedrijven kunnen het beste op Europees niveau worden gecoördineerd.

